

СТАНОВИЩЕ

Относно дисертационен труд на тема „Пространственият дизайн – съвременни тенденции и специфики на художествено-пространственото оформление и експозиционните площи“, за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство

Докторант: Мария Койчева, Нов български университет

Научен ръководител: Доц. д-р Димитър Димитров

Автор на становището: Доц. д-р Кристиян Шнорк Постаджиян, Нов български университет

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е в обем от 214 страници и е структуриран в увод, изложение от три глави, заключение и библиография. Текстът е онагледен със значителен обем изображения.

Темата на дисертационния труд е изключително актуална и свързана с тенденции, които засягат не само областта на киното и телевизията, но и много други гранични индустрии. Нещо повече, научните публикации в тази област все още са твърде малко, поради което поемането в тази посока е смело и предизвикателно решение.

Няма как да се подмине и динамиката в този сектор. Навлизането на нови технологии и нарастващата роля на средата от гледна точка на потребителя (зрителя) прави тази тема още по-значима от практическа гледна точка и необходима в изследователска перспектива.

Стилът, както на дисертационния труд, така и на автореферата, е съобразен с изискванията за подобен тип научни текстове и показва компетенцията на докторанта и неговите изследователски търсения.

Публикациите към труда, както и участията на Мария Койчева в конференции имат пряко отношение към разискваните проблеми и демонстрират идеи, които са развити и отразени в труда на докторанта.

В уводната част на работата е маркирана рамката на изследването – от мотивацията на докторанта, през изясняване на терминологията и дефиниране на целите и задачите на изследването.

Първа глава обобщава съвременните тенденции в пространствения дизайн. На първо място е направен преглед на историческото развитие на експозиционния дизайн в България, обобщени са и видовете художествено-пространствени обекти. Тук докторантката е очертала широката палитра от възможни приложения на пространствения дизайн – с търговски цели, в музеи и т.н. Очертана е и ролята на виртуалната и добавена реалност в съвременните подходи за изграждане на ефектен пространствен дизайн, което се превръща и в основа на работата на докторанта.

Втора глава е посветена на приложението на тези технологии в пространствените формите, киното и рекламната индустрия. В тази част от работата са приведени значителен на брой примери от практиката, които илюстрират основната теза на докторанта. Добре би било обаче докторантката да аргументира избора на тези примери – защо са подбрани, с какво конкретно те развиват теорията и практиката на ефектния и ефективен пространствен дизайн (напр. на стр. 144 се говори за успешни VR реклами кампании, но не става ясно от каква гледна точка тези кампании са успешни, с какви критерии е измерван техния успех и каква е била конкретно ролята на използваните технологии за този успех).

Трета глава представлява изследване на приложението на тези технологии. Още в началото се загатва ролята на човека при работата

му с технологиите, а това провокира и редица други въпроси, на които докторантът търси отговор – например, свързани с обучението в тази сфера. Като известна слабост на тази част от работата може да се очертава синтезирания характер на изводите – те биха могли да се развият в по-ясно и подробно разписани тези на докторанта, както и конкретни стъпки, които се предлагат, в резултат на направеното изследване. Още повече изводите от изследването са описани и сред приносите на докторската теза (стр. 30 от автореферата), което предполага по-детайлен прочит и анализ от страна на докторанта.

На база на тази структура мога да направя извод, че дисертационният труд на докторанта следва логична и последователна структура. Използваният подход от общото към конкретното, от теория към анализ и осмисляне в практически измерения дава пълноценен обхват на изследването.

II. ОЦЕНКА НА НАУЧНО-ПРИЛОЖНИТЕ ПРИНОСИ

Намирам описаните в автореферата на Мария Койчева приноси на дисертационния труд за изпълнени. Някои от заявените приноси е могло да се преформулират, тъй като в сегашния си вид имат характер на задачи, а не на приноси (пр. „използвани са изцяло чуждестранни източници, от които ползваните примери са превеждани и тълкувани допълнително през призмата на изследването“ – стр. 29 от автореферата).

III. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ, ПРЕПОРЪКИ, ВЪПРОСИ

Бележките и препоръките към докторанта могат да бъдат сведени до следното:

- Съществува известно разминаване между заглавието на докторската теза и същината на работата на докторанта. Заглавието очертаava по-широк прочит на съвременните тенденции и специфики на пространствения дизайн, а същината на работата се фокусира върху добавената и виртуална реалност. Смятам обаче, че въпреки тази слабост, докторантът е съумял да аргументира водещата роля на AR и VR.
- На някои места докторската теза, както и автореферата, имат нужда от повторен редакторски прочит.
- Налице е известна диспропорция между главите. Очакванията са трета глава, в която е и изследването на докторанта, да има най-сериозен принос в развитието на тезата на доктората, а реално тя е сведена до малко над 20 стр., от които повечето пресъздават въпросника на изследването, който може да се представи под формата на приложение. Както вече бе отбелязано, в тази част от работата се усеща известна липса на по-детализиран прочит на изводите от изследването.

Въпроси:

- На стр. 43 се говори за „пресъздаване на чувство за хиперреалност, което изживяват зрителите“. До каква степен добавената и виртуална реалност може да имат негативно въздействие върху потребителите (зрителите), сблъсквайки ги с конкретен прочит на видяното, без възможност за собствена интерпретация на база на личната фантазия? Може ли да се говори за негативно въздействие на новите технологии в този ракурс и ако – как то може да се преодолее? Този въпрос може да се провокира и от направления извод на стр. 158: „Мисленето за и чрез VR се

случва по съвсем различен начин от възприемането на стандартното кино": до каква степен има риск новите технологии да променят коренно възприятията за света, поднасяйки готови форми и решения, вместо да стимулират критичното мислене и възприятие?

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд е в завършен вид, отговаря на изискванията за подобен научен труд и съдържа необходимата изследователска част и изводи.

По тази причина давам положителна оценка за дисертационния труд на Мария Койчева, кандидатстваща за научната и образователната степен „доктор“ в професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство.

На заключителното заседание на научното жури ще подкрепя докторанта с „Да“.

16 август 2021 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Кристиян Постаджиян)

